

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně **M. M.**, zast. Mgr. Romanou Andělovou, advokátkou v Brně, Štefánikova 21, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 24.3. 2003, č. j. 33 Ca 244/2002 - 26,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupkyni stěžovatelky, Mgr. Romaně Andělové, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 2150 Kč, která jí bude vyplacena Nejvyšším správním soudem do 30-ti dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 24. 3. 2003, č. j. 33 Ca 244/2002 - 26, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 10. 2002. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla žádost žalobkyně o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb. (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) z toho důvodu, že podle posudku posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Brně – venkov (dále jen „OSSZ“) ze dne 8. 10. 2002 žalobkyně nebyla shledána plně invalidní, neboť pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu činil pouze 40 %.

V podané kasační stížnosti stěžovatelka požádala o ustanovení zástupce s tím, že kasační stížnost bude doplněna advokátem poté, co bude stěžovatelce ustanoven.

Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 22. 4. 2003, č. j. 33 Ca 244/2002 - 30, byla stěžovatelce ustanovena zástupkyně – Mgr. Romana Andělová. Následným usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 12. 5. 2003, č. j. 33 Ca 244/2002 - 31, pak krajský soud vyzval stěžovatelku (její zástupkyni), aby ve lhůtě jednoho měsíce od doručení usnesení doplnila kasační stížnost o údaje o tom, kdy byl napadený rozsudek doručen, v jakém rozsahu rozsudek napadá, a dále aby uvedla důvody kasační stížnosti dle ustanovení § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že rozsudek jí byl doručen dne 4. 4. 2003, rozsudek napadá v celém rozsahu, a to z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném právním posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Konkrétně namítla, že její zdravotní stav je natolik vážný, že má právo na plný invalidní důchod. Stěžovatelka trpí celou řadou vážných nemocí, léčí se na neurologii a revmatologii, cítí se velice špatně, prakticky pořád je unavená. V poslední době přibýly veliké bolesti v oblasti kotníku, což značně omezuje schopnost pohybu. Dle lékařské zprávy ze dne 28. 4. 2003, vypracované v psychiatrické ambulanci MUDr. I. P., CSc., se stěžovatelka nachází ve středně těžké depresivní fázi. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti vyjádřila tak, že nemá žádné výhrady k provedenému důkaznímu řízení a ani k samotnému rozsudku Krajského soudu v Brně sp. zn. 33 Ca 244/2002, jímž byla žaloba zamítnuta jako nedůvodná, když napadené rozhodnutí ze dne 15. 10. 2002 je věcně správné a zákonu odpovídající. Žalovaná vyjádřila názor, že Krajský soud v Brně rozhodl v této věci zcela správně, a navrhla, aby kasační stížnost stěžovatelky byla zamítnuta jako nedůvodná.

Ze soudního spisu krajského soudu a správního spisu žalované vyplývají následující, pro věc rozhodné, skutečnosti:

Posudková lékařka OSSZ zjišťovala zdravotní stav žalobkyně při jednání dne 8. 10. 2002 v řízení dle § 81 – 84 zákona č. 582/1991 Sb. K jednání shromáždila dokumentaci ošetřující lékařky, potřebné zprávy odborných lékařů, stěžovatelku vyšetřila a dospěla k závěru, že se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který odpovídá (je srovnatelný) postižení uvedenému v kapitole XV oddílu F položce 6 písm. a) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., s poklesem schopnosti soustavné výdělečné činnosti v rozsahu 30%. Vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu (náročnosti povolání) se podle § 6 odst. 4 citované vyhlášky zvyšuje tato hodnota o 10 %, takže celková míra poklesu činí 40 %. Revmatologické a neurologické vyšetření prokazují u pacientky Bechtěrevovu nemoc lehkého stupně se zánětlivými epizodami periferních kloubů, HLA B27 negativní, potíže potencovány chronickým vertebrogenním algickým syndromem C a LS páteře, léčena pouze nesteroidními antirevmatiky. Vzhledem k těmto skutečnostem zvolena horní hranice ve stanovené položce uvedeného hodnocení, pro hypertenzi, anxiosně-depresivní syndrom a pro hermodynamicky nevýznamnou získanou chlopenní vadu navýšena tato hodnota o 10 %. Celkově tedy posudkové hodnocení nadále odpovídá částečné invaliditě. Na základě tohoto posouzení vydala žalovaná rozhodnutí, kterým zamítla žádost stěžovatelky o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 38 zákona o důchodovém pojištění s odkazem na zjištěný pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 40 %.

Žalobkyně proti tomuto rozhodnutí žalované podala žalobu (návrh na přezkoumání), namítala nesprávné vyhodnocení jejího zdravotního stavu. Poukázala na to, že se cítí velice špatně, bývá moc unavená. S posouzením zdravotního stavu posudkovou lékařkou OSSZ Brno-venkov nesouhlasila a žádala, aby její zdravotní stav a pracovní schopnost byly přezkoumány. Navrhla zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení.

V soudním přezkumném řízení bylo doplněno posouzení zdravotního stavu stěžovatelky posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště Brno (dále „PK MPSV“), ze dne 13. 2. 2003, se závěrem, že k datu vydání napadeného rozhodnutí ČSSZ Praha dne 15. 10. 2003 byla stěžovatelka částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, a nebyla plně invalidní podle § 39 téhož zákona.

Jednání PK MPSV proběhlo dne 13. 2. 2003 v příslušném složení komise, za účasti odborné lékařky - revmatoložky, stěžovatelka byla jednání přítomna. Při vypracování posudku PK MPSV vycházela ze stěžovatelčina vyšetření přítomnou odbornou lékařkou, ze zpráv odborných lékařů (neurologie, revmatologie, včetně RTG LS páteře), měla též k dispozici další doloženou zdravotní dokumentaci včetně dokumentace praktické lékařky. PK MPSV konstatovala, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované se u stěžovatelky jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou byla ankylosující spondylitida II. - III. stadia. Jednalo se o postižení lehkého stupně bez prokázaného ztuhnutí kteréhokoliv úseku páteře, s poruchou dynamiky páteře a občasnými projevy aktivity procesu v podobě artritidy periferních kloubů. Míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti PK MPSV zařadila v rámci přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. shodně jako lékařka OSSZ, tj. dle kapitoly XV oddílu F položce 6 písm. a) předmětné přílohy k vyhlášce - 30%. Vzhledem k ostatním zdravotním postižením a předchozím vykonávaným výdělečným činnostem PK MPSV zvýšila také toto hodnocení o 10 %, takže celková míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti činila 40 %. Na základě tohoto posouzení dospěla PK MPSV k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované stěžovatelka nebyla plně invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, ale částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění.

Krajský soud nařídil ve věci jednání na den 23. 4. 2003, jehož se stěžovatelka zúčastnila. Při jednání krajský soud provedl důkaz výše citovaným posudkem PK MPSV v Brně, dávkovým spisem i posudkovou dokumentací. Napadeným rozsudkem pak žalobu zamítl jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. Shledal, že PK MPSV v Brně ve svém odborném posudku vycházela z lékařských nálezů, které jsou v posudku citovány a i z celé posudkové dokumentace, v níž jsou založeny lékařské nálezy z doby přiznání částečného invalidního důchodu. To podle krajského soudu umožnilo zdravotní stav stěžovatelky posoudit objektivně. Ta také u jednání potvrdila, že posudková komise měla k dispozici veškeré lékařské nálezy k datu vydání napadeného rozhodnutí. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl krajský soud k závěru, že posudek PK MPSV lze považovat za úplný, objektivní a přesvědčivý, vzal tedy za prokázané, že stěžovatelka k datu přezkoumávaného rozhodnutí žalované nesplňovala podmínky pro uznání plné invalidity dle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění a žalobu tedy nelze shledat důvodnou.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Neshledal, že by řízení před soudem

bylo zmatečné nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a ani neshledal, že by napadené rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné nebo že by šlo o případ, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka v kasační stížnosti výslovně uvádí, že uvedený rozsudek napadá z důvodu nezákonnosti, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, což je důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 písm. a) s. ř. s. Pokud stěžovatelka namítá, že její zdravotní stav je natolik vážný, že má právo na plný invalidní důchod, potom při z tohoto konstatování dovoditelném nesouhlasu stěžovatelky se závěry lékařky OSSZ i PK MPSV tuto námitku nelze označit za důvod kasační stížnosti uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení), ale obsahově tato námitka odpovídá důvodu uvedenému v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Stěžovatelka tedy ve svém konkrétním případě fakticky uplatňuje jednak důvod, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, jednak důvod, že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tyto důvodně vytýkané vady měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit.

K této námitce Nejvyšší správní soud uvádí, že zjištěním skutkové podstaty věci v případě stěžovatelky v řízení o plný invalidní důchod byl její nepříznivý zdravotní stav, včetně stanovení základní příčiny tohoto stavu. Z podmínek pro nárok na plný invalidní důchod stanovených § 38 zákona o důchodovém pojištění bylo v dané věci sporné, zda se stala plně invalidní. Pojištěnec je podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění plně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 % nebo je schopen pro zdravotní postižení soustavné výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek. Způsob posouzení a procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a okruh zdravotních postižení umožňujících soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek stanoví prováděcí předpis, kterým je vyhláška č. 284/1995 Sb., včetně příloh k této vyhlášce č. 2 a 3, (§ 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění), včetně příloh k této vyhlášce č. 2 a 3. Pro stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti jsou v příloze č. 2 citované vyhlášky uvedeny příslušné procentní míry podle druhů zdravotního postižení, pro stanovení této procentní míry je nutné určit zdravotní postižení, které je příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, je-li těchto zdravotních postižení více, jednotlivé hodnoty poklesu se nesčítají. V takovém případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a procentní míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení, a to se zřetelem k závažnosti ostatních zdravotních postižení (§ 6 odst. 2, 3 vyhlášky č. 284/1995 Sb.).

V řízení o dávku důchodového pojištění posuzuje plnou nebo částečnou invaliditu lékař okresní správy sociálního zabezpečení [§ 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 582/1995 Sb.], pro účely přezkumného řízení soudního je tato pravomoc svěřena Ministerstvu práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.).

Z citovaných ustanovení je zřejmé, jakým způsobem a v jakém rozsahu byla žalovaná povinna zkoumat v případě žádosti o plný invalidní důchod stěžovatelky skutečný stav věci, přičemž pro soud je v následném přezkumném řízení soudním rozhodujícím důkazem v řízení o dávce důchodového pojištění podmíněné nepříznivým zdravotním stavem, především posudek posudkové komise MPSV, pokud z hlediska své úplnosti a přesvědčivosti odpovídá významu zákonem na něj kladenému.

Dle Nejvyššího správní soudu nelze mít za to, že by skutkový stav, z něhož správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, tedy zejména závěr o zdravotním stavu stěžovatelky, neměl oporu ve spisech. Jak správní orgán, tak následně krajský soud v řízení o žalobě podrobily zdravotní stav stěžovatelky řádnému zkoumání za účelem zjištění, v jaké míře a z jaké příčiny její schopnost soustavné výdělečné činnosti poklesla. Posudek vyžádaný v řízení před správním orgánem lékařkou OSSZ i posudek PK MPSV se obsahově shodují, a to ohledně popisu subjektivních zdravotních potíží, jejich objektivního vyhodnocení i závěru o základní příčině nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky. Oba posudky byly pořízeny v souladu s příslušnými právními předpisy (zejména § 4 odst. 2, § 8 odst. 8 věta druhá, § 8 odst. 9, § 8 odst. 10 zákona č. 582/1991 Sb., § 1 a násl. vyhlášky č. 182/1991 Sb., § 1 a násl. vyhlášky č. 152/1998 Sb.) a shodně dospěly k závěru, že zdravotní stav stěžovatelky je dlouhodobě nepříznivý pro Bechtěrevovu nemoc lehkého stupně, resp. ankylosující spondylitidu II. - III. stadia, pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti způsobený tímto nepříznivým zdravotním stavem však nedosahuje 66 %.

K námitkám stěžovatelky ohledně proměnlivosti intenzity a projevů jejích zdravotních potíží Nejvyšší správní soud uvádí, že možné změny stability zdravotního stavu samozřejmě nelze vyloučit, je však nepravděpodobné (a stěžovatelka neuvádí žádné skutečnosti tomu nasvědčující), že by následkem toho byla nesprávně určena základní příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Z výše uvedeného způsobu hodnocení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti vyplývá, že na základě této základní příčiny je dle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. určena procentní hodnota poklesu. V případě stěžovatelky byla z možného procentního rozmezí, odpovídajícího jejímu dominantnímu onemocnění, zvolena hranice 30 %, zvýšená o dalších 10 % s přihlédnutím k ostatním potížím. PK MPSV své rozhodnutí velmi podrobně a srozumitelně odůvodnila a stěžovatelka v kasační stížnosti neuvedla žádné konkrétní skutečnosti, které by zpochybňovaly toto odůvodnění nebo samotné stanovení základní příčiny nepříznivého zdravotního stavu.

Stěžovatelka v kasační stížnosti poukazuje na zdravotní potíže a onemocnění (léčí se na neurologii a revmatologii, cítí se velice špatně, prakticky pořád je unavená), které byly posudkovou lékařkou OSSZ i PK MPSV vyhodnoceny, a to na základě odborných lékařských nálezů, tak i vlastního vyšetření stěžovatelky. Je tedy zřejmé, že o těchto komplikacích posudkové orgány věděly a ve svých posudcích je neopomněly. Stěžovatelka tedy spíše než s nesprávnou klasifikací onemocnění nesouhlasila s tím, že její onemocnění není hodnoceno takovým poklesem schopnosti soustavné výdělečné činnosti, aby zakládalo plnou invaliditu. K takové námitce lze pouze poukázat na již výše citované ustanovení § 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění, dle kterého způsob posouzení a procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stanoví prováděcí předpis, kterým je vyhláška č. 284/1995 Sb. Posudkové orgány tedy postupovaly v souladu se zákonem, když onemocnění stěžovatelky hodnotily dle citované vyhlášky; v rámci současné zákonné úpravy neměly jinou možnost. Krajský soud pak při ověření správnosti závěrů zejména posudku PK MPSV z ní rovněž vycházel.

Pokud stěžovatelka poukazovala na to, že v poslední době jí přibýly bolesti v oblasti kotníku a dle lékařské zprávy ze dne 28. 4. 2003, vypracované v psychiatrické ambulanci MUDr. I. P., CSc., se stěžovatelka nachází ve středně těžké depresivní fázi, pak Nejvyšší správní soud odkazuje na ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., dle kterého je povinen vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Řízení ve správním soudnictví před krajským i Nejvyšším správním soudem má přezkumný charakter. Krajský soud se v rozsahu žalobních námitek vyjadřuje k tomu, zda v době rozhodování správního orgánu byly splněny podmínky řízení, zjištěny všechny potřebné skutečnosti a odpovídajícím způsobem vyhodnoceny dle tehdy platného práva, Nejvyšší správní soud pak v mezích důvodů kasační stížnosti hodnotí, zda krajský soud přezkum provedl řádně. Pokud nastane po rozhodnutí správního orgánu nová skutečnost, která změní skutečný stav věci, pak k ní správní orgán přihlédne v případném novém řízení, ale nemůže to být důvod pro vyslovení nezákonnosti či vady řízení přezkoumávaného rozhodnutí. Nejvyšší správní soud tedy nemohl provádět důkazy za účelem zjištění nových skutečností, které neexistovaly v době rozhodnutí správního orgánu. Pokud by se zdravotní stav stěžovatelky podstatně změnil, pak musí požádat o jeho posouzení v novém správním řízení o přiznání odpovídající dávky důchodového pojištění.

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 24. 3. 2003, č. j. 33 Ca 244/2002 - 26, tedy netrpí stěžovatelkou dovozovanými vadami dle ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., a proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů kasační stížnosti bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť stěžovatelka nebyla ve věci úspěšná a správní orgán nemá na jejich náhradu právo ze zákona (§ 60 odst. 1, 2 s. ř. s.).

Vzhledem k tomu, že zástupkyně stěžovatelky, Mgr. Romana Andělová, byla ustanovena soudem, přiznal Nejvyšší správní soud podle § 35 odst. 7 v návaznosti na § 120 s. ř. s. označené zástupkyni za zastupování v řízení o kasační stížnosti odměnu, a to v celkové výši 2150 Kč, sestávající se z odměny dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. za dva úkony právní služby [á 1000 Kč - § 11 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky] a dvou režijních paušálů (á 75 Kč - § 13 odst. 3 téže vyhlášky).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 27. května 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu